

1865-05-14

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

'Hjemmet'

FAKTA

Type:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
Lille

Arkivplacering:
FA 2-021-00049; F7

Emneord:
Goethe, Rejsebrev, public spirit,
rejsebrev

DOKUMENTINDHOLD

Fortsættelse af et meget indholdsrigt og beskrivende rejsebrev fra rejsens mål: Frankrig. J. C. Jacobsen skriver om en tur rundt i Lille, om sproget og folket og øser af sin store historiske viden.

TRANSSKRIFTION

Lille d 14d Mai 1865

Fortsættelse

Endelig er jeg da kommen til Begyndelsen af Enden; til Grændsen af det Land, der er min Reises egentlige Maal, til "la belle France", le pays de la grande nation", som Fransk-mændene selv kalde det, vistnok med Overdrivelse, men ikke heller uden Sandhed.- Da jeg første Gang besøgte Frankrig i 1855, var jeg forud temmelig stærkt indtaget imod Franskmændene, men jeg blev strax saa henrevet af deres elskværdige Livlighed, deres udsøgte politesse og deres esprit, at jeg snart glemte min Fordom og befandt mig overordentlig vel i deres Midte.- Dette fornøiede mig saa meget, at jeg nødig vilde have denne Glæde fordærvet, og jeg kan ikke nægte, at jeg derfor forsætligt undgik at see oh kjende, hvad der kunde rive mig ud af den Illusion, at alt var fortræffeligt.- Hvilken Hang til Selvkuffelse!Denne gang er det anderledes; det er ikke en flygtig Fart paa nogle faa Dage, hvor Fløden skummes af Overfladen og det underliggende Smagløse, ei at tale om Bundfaldet, lades urørt og ubemærket. Denne Gang vil jeg tværtimod ganske sindigt søge at lære Folket i Stad og paa Landet at kjende: "Tel qu'il est".- At jeg dermed vil faae Øie paa mangan en Sæbeboble, der tager sig prægtig ud, saalænge man ikke rører ved den, er jeg forberedt paa, ligesom jeg i det hele venter at gjøre den Erfaring at skinnit hertillands stiller en altfor stor, en umaadelig stor, Rolle. Men dette skal, hvor frastødende det end virker, ikke gjøre mig ubillig i min Dom, thi jeg har som Modvægt derimod Erkjendelsen af deres sjældne Hjertelighed.- Den franske Høflighed er nemlig ingenlunde som man ofte paastaaer, en tom Form farve, idetmindste ikke for Middelklassen, hvorpaa jeg tidligere og atter idag har seet flere Beviser. Jeg gik nemlig som sædvanlig ud uden Fører og uden Kort for at søge Hôtel de Ville, Børsen og nogle andre mærkelige Puncter, men da jeg i nogen Tid havde travet om paa maa og faa og seet paa Mennesker, og Huse og Boutiker osv,

uden at Hôtel de Ville vilde støde paa mig, begyndte jeg at spørge mig for, naturligviis, saavidt muligt, hos de yndige smaapiger (skjøndt jeg ikke fandt nogen Gabrielle iblandt dem) men i mangel deraf ogsaa hos Ældre, og næppe havde jeg meget beskedent bedt dem at sige mig den Retning hvori jeg skulde gaae, før de gjorde mere end jeg ønskede og fulgte mig til næste Gadehjørne osv for bedre at kunne sige mig, hvor jeg skulde dreie af til høire og venstre, osv. Dette gjentog sig atter, da jeg vilde hjem til Jernbanehotellet og netop var kommen i den modsatte Ende af Byen (som er paa c. 100.000 Indv.) det morede mig paa denne lange Vei, deels for at tale fransk deels for at observere, at spørge langt oftere end nødvendigt, deels om Veien, deels om Navnet paa Kirker etc. og bestandigt fandt jeg den samme Forekom-
menhed. Denne Velvilie og Opmærksomhed ved Enhver er et smukt Træk i Folkets Character, thi det fremtræder paa en saadan Maade, at man ikke kan tvivle om, at det har sin Grund i virkelig Hjertensgodhed, som ganske vist ogsaa har sin Deel i den artige Form der udmærker den franske Tiltale, der øiensynligt udspringer af et Ønske at forskaffe den Tiltalte de mest behagelige Indtryk.- At denne artige Form ogsaa ofte bruges af Vedkommende for at gjøre sig behagelig, er sandt, men anstøder ikke min Hovedbetragtning.- Dog nok herom. Det var jo Reisen jeg skulde fortælle om, men denne indeholder ikke Meget, der er værd at tale om.- Jeg kom da til Brüssel d 9d og her opnaaede jeg omsider mit Ønske at komme til at tale Fransk og intet uden Fransk, men her maatte jeg sande Sandheden af Ordsproget: "at det er det første Skridt der koster", thi her tale Franskmændene fordømt hurtigt, at det er saare vanskeligt for en uøvet at forstaae dem, dels havde det ogsaa sine Vanskeligheder for mig at huske alle de fortræffelige Regler og eiendommelige Konstruktioner jeg havde indprentet mig under mine Stiiløvelser hjemme, d.v.s. at huske dem præcise paa staaende Fod, thi bagefter kunde jeg føre den samme Samtale ganske nydeligt, som nyligt var gaaet til tg? eller derunder.- Jeg anvendte den første Eftermiddag til at løbe Byen rundt, der ved Nedrivning af ældre Gader og Anlæg af nye har forandret sig meget, siden jeg sidst saa den.

Dette overraskede mig dog ikke saameget, som at see Meget bestaae uforandret, som jeg troede tilintetgjort, navnlig det prægtige Raadhus med sit skjønne, høie, gothiske Taarn og Spiir.-

Jeg havde faaet den falske Forestilling, at Raadhuset var totalt nedbrændt og Spiret styrtet sammen, men dette var kun bleven noget splintret af en Lynstraale (det er af Steen) og det Nedfaldne havde beskadiget lidt af Bygningen, hvilket nu alt er komplet restaureret.- Ligesaa bedrøvet som jeg var, da jeg nærmede mig den herlige place grande, hvor jeg ventede at finde en Ruin, ligesaa, ja, langt mere glad blev jeg, da jeg pludselig saa den herlige Bygning og dens skønne Spiir kneise ligesaa stolt som i de sidste 450 Aar.- Fra et Vindue i dette Raadhus var Alba Tilskuer ved Egmonti og Horns Henrettelse, som foregik midt paa Pladsen, hvor der er opreist et smukt Monument over de 2 Martyrer for Neder-landenes Frihed, fremstillende dem staaende Arm i Arm, som om de talte til Folket.- Ligeoverfor Raadhuset er en gl Bygning fra 1525, hvori Egm: og H. tilbragte den sidste Nat før Henrettelse.- Hvo kan staae paa dette Sted uden i Tankerne at repetere Goethes Egmont og dvæle ved hans Clärchen, vistnok den skønneste, quindelige Skikkelse, som nogensinde er tegnet af en Digteraand?!-- Om Aftenen var jeg i den store Opera og saa Faust og Margarete, som gik nok saa godt fra Sangers Side som for os, men meget maadeligen fra Spillets Side.- Maria Cabel, der gav Margarete, spillede dog med megen Fiinhed, men hun var for svær for en Marg. og tilintetgjorde derved Illussionen, ogsaa manglede hun Plastik i sine Bevægelser.- Denne Aftens Nydelse betalte jeg (foruden med 7 francs) med en dygtig Sum. -Næste Dag tog jeg - for at faa Leilighed til at tale og høre Fransk - en Leietjener og trak omkring med ham for at see Byens "Mærkværdigheder" og efter saaledes at være lidt forberedt, gik jeg den følgende Dag til Udgiveren af Moniteur des brasseurs for at indhente Oplysninger om Bryggerierne i Belgien; men disse var ikke meget fornøielige: Bryggerierne vare slette og Øllet var slet og Bryggerne var gammeldags i Anskuelse og tvære. Han nævnede mig nogle af de betydeligste Bryggerier i Bryssel, men han troede ikke, at jeg vilde faae Adgang i

Noget af dem, men " jeg kunde jo forsøge det, dersom jeg havde Lyst".Det var aabenbart at den gode Mand selv var noget gnaven, maaskee tildeels paa Grund af mit slette Fransk, der ovenikjøbet hyppigt afbrødes af en lidet elegant Nysen.- Jeg læste derfor godt over paa en fransk Lectie før jeg begav mig til den Fornemste af de nævnte Bryggerier, og præsenterede mig som: "proprietaire d'une grande brasserie à Copenhagues, som havde bereist

Tydskland og seet alle de største Bryggerier dér og nu befandt mig paa en lignende Reise gennem Belgien og Frankrig, hvorfor jeg meget ønskede at see Mr Vandenheulens Bryggeri, der var bekjendt som det Første i Bryssel og i Belgien." Man studsede et Øieblik ved denne Begjæring, men Formen var rigtigt valgt og jeg fik strax Adgang og saae Alt hvad jeg ønskede at see, uden at man viste nogen Forbeholdenhet i Svarene paa mine Spørgsmaal. Da dette var et "Mønsterbryggeri" hvori der tillige bryggedes saavel belgisk som fremmede (baiersk) Ølsorter, fandt jeg det unødvendigt at besøge flere Bryggerier i Bryssel. Jeg besøgte derimod en anseelig zoologisk Have, stor og smuk, tilhørende et privat Selskab, men hvortil Adgangen mod I fr. er aaben for Fremmede; høist interessant og nydeligt beliggende paa Høiderne ovenfor Byen.- Skade at public sprit er saa lidet udviklet hos os i slige og overhovedet alle andre Retninger end Velgjørenhedens! I Ghent, som har adskillige særdeles smukke Bygninger, navnlig Taarnet med Stormklokken ("Belfroi", som findes i alle flanderske Stæder) og Raadhuset besøgte jeg ogsaa en af de første Bryggere "F van der Haencken" som var en ung Mand, men utrolig gammeldags. Alt var og "skulde blive" i den gl Stiil, thi han kunde ikke brygge saameget som Folk forlangte" hvorfor skulde han da indføre Forandringer!? - Hans Afsætning og hans Lagre vare øiensynligt meget store, uagtet Øllet var ubeskriveligt suurt, hvilket overhovedet gjælder om alt belgisk Øl - undtagen om den Flaske Lambic, som Gabrielle bragte mig i Antwerpen; thi den smagte mig fortræffeligt og var bestemt heller ikke suur.- Nu kunne I troe hvad i ville.-

Lever Alle vel!
J. C. Jacobsen

